

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

(22.)

Költ *Bétsben*, Böjt - más - Havárak
 (Mártziusnak) 18-dik napján, 1794-dik
 Esztendőben.

Hadi Környülállások.

Koburg Hertzegnek 2-dik Mártziusi
 Tudósítása szerént, Febr. 28-dikán reggel,
 leg-alább is 300 gyalog, és ugyan annyi
 lovas Frantziáság indult *Waterloo, Lis, és*
Toufleurs tájjáról *Leers* ellen: de mihelyt
 golyóbisaink által, egy Fr. Tiszt, öt lova-
 sokkal együtt földre terült: azonnal víz-
 fza vonult az Ellenségnek több része, és
 a' mint a' lakosok mondották, vitt magával
 30-nál szaporább holtakat és sebesséket. —

B b

Részünkről 9-en tüntek-el, heten pedig sebet kaptak, és két ló.

Katonai fellyebb - emeltetések.

Az első Székely gyalog Regiment' Oberstere *Seiffritz* Úr, *Károlyfejérvári* (*Carlsburgi*) Komendánsá lett Erdélyben; az *Ottochani* Horvát Regiment' Oberstere pedig, *Weiler* Úr, *Károlyvári* (*Carlsstadti*) Komendánsá Horvát-Országban.

Obersterekké lettek: *Bender* Oberfl. a' *Kaunitz*' Reg. jében; *Athem* Oberstlieut. a' *Terzyében*; *Mayer* Oberfl. a' *Benderében*. — A' melly Magyar Granat. Batalionnak ez előtt *Morzini* Úr vólt a' Vezére: most lett *Adorján* Oberstlieut. az *Alvintzy*' Regimentjéből 's a' t.

A' *Német* - Birodalomnak *Frankóniai* Kerületébéli *Würtzburgi* Püspökségben, igen sokan írátták-fel magokat, hogy ők kéznek fegyvert fogni a' *Frantziák* ellen. A' Városokból egy Polgár sem mozdúl-ki; hanem más Lakosok, a' szomszéd Tartománybéliekkel egyesülve, eleikbe indulnak a' *Frantziáknak*. Négy száz ágyúkat is ad *Württemberg*. A' Papság, jövedelmének ötöd részét a' fegyveres Polgárok' tartására fordítja. Az *Eborachi* Cistercita-Apáturság maga, száz forintot ad.

Hágából, Februáriusnak 25-dikén. — „Ebben az esztendőben 24 Svadron, 's egy Kompánia Lovasságból, és 29 Bat. 's 30 Komp. Gyalogságból fog állani, a' *Pattan-*

tyúsokon kívül, azon *Hollandus* Sereg, melly *Hg Koburg'* fő kormányozása alatt fog tusakodni a' *Frantziákkal*. "

Pármából, Február. 28-dikán. — „A' *Genuai* Közönséges - Társaság' határaihoz hatalmas Sereget gyűjtenek az egyesült Hatalmasságok, melly Seregnek egy része ott marad; más része pedig által - megy *Pedemontziumba*. Pápa ő Szentsége, tíz ezer Embert ad az említett Seregbe. "

Genuából, Februárius' 18-dikán. — „A' *Bétsi* Udvar, *Girola* Grófot tette itt maga Biztosává, ki által olly foglalatú írást adatott-bé Fels. Kormányizékünknek, hogy a' *Genuai* Köz. Társaság' földjén ne engedtessek által-menetel a' *Frantziáknak*. Ezen írásra, következő válaizt kapott *Gr. Girola*: — „*Genuának* neutralitása (részre nem-hajlása) hasznokra vólt eddig a' hadakozó Hatalmasságoknak; *Genua* mentette meg *Olafz*-Országot a' *Frantziáknak* bé-rontásoktól; a' *Szárdiniai* Seregek meg-sértették az által *Genuának* tulajdonosi jussát, hogy által-masiroztak *Oneglián* és *Loanen* (mellyek, *Genuai* birtokok); most az *Ánglusok* szorongatják *Genuát*; nem lehet gondolni, hogy a' *Frantziák* meg-sértsék *Genuának* tulajdonosi jussait, minthogy eddig is nagyobb tekintetben tartották ők ennek neutralitassát, mint az egyesült Hatalmasságok. Egyébaránt *Genua*, tovább is meg akar maradni a'

maga neutrálitása mellett. — — A' Frantzia Közjóra ügyelő Nemzet-Gyűlési Deputátzióinak nevezetes Tagja *Barrér* Úr, szüntelen levelez a' mi Státus-Titoknokunkal *Ruzzia* Úrral. “

Az *Angliai* Ország - Gyűlés Második Táblájának 18-dik Februáriusi Ülésében azt sürgette *Fox* Úr, hogy számot kell adatni az Admirálitással (tengeri dolgokra ügyelő Székkal): miképpen gondoskodott ezen had alatt, a' Nagy-Britanniai kereskedésnek bátorságos folyásáról, mert úgymond 217 hajót vesztettünk mi most el annyi idő alatt; a' mennyi alatt, 1778-dik éftendőben, az *Amerikai* had' alkalmazhatóságával nem vesztettünk többet 129 hajóknál. Egyéb veszedelmei, és hátráltatásai között a' *Nagy-Britanniai* kereskedésnek említette *Fox* Úr: hogy a' *Smirnai* ki-kötő helyet (Kis-Ásia szélén) két Frantzia Fregátok bé-kerítve tartották; és hogy hat Frantzia Fregátok kedvekre hatalmaskodtak egy ideig azon szoross tengeren, melly vagyon, *Anglia*, és Fr. Ország között. — *Gardiner* Admiralis felelt *Fox* Úrnak: Nem repíthettünk mi úgymond védelmező hajókat, minden részeire a' Világnak: mert többet 13 ezer embernél nem fordíthattunk erre a' végre: ugyan tsak még is állítottunk ki 70 védelmező hajókat. Sok kereskedő hajóink, azért estek az ellenség' kezébe: mivel azoknak

kapitányaik, nem vigyáztak jól az őrző hajóknak jel-adásaikra 's a' t. *Anderson* Úr azt jegyzette meg, hogy különösen a' *Bált* tenger felé való kereskedésnek jó oltalom alatt kellett lenni, mellynek jele az hogy most se fizetődött több egy hajótól, mint békeesség idején, az úgy nevezett asszekuráló Társaságnak (Ezen Társaság, olly feltétel alatt kap bizonyos summát, eggy egy hajótól, hogy az azon történhető kárnak bizonyos határozás szerént való megterítését magára veszi.

Májor *Maitland* pártját fogta *Fox* Úr fel tételének, és azt mondotta, hogy a' *Fox* Úr által elő számlált panaszokhoz oda lehet még-tenni, hogy *Újj-Braunsvaig*, és *Halifax* is minden oltalom nélkül tsupán magokra hagyattak Amerikában. — *Pybus* Úr éppen nem hagyta helybe, hogy vizsgálás alá vettessen az Admiralitás: *Vaughan* és *Grey* Urak ellenben igen vitatták azt.

Pitt Úr így szólott: „Vefzedelmes, úgymond, had' idején, minden efféle vizsgálás, és minden igazságtalanul való hertze-hurtzáltatások a' Királyi Ministereknek. Elég az, ha meg lehet mutatni, hogy általlyában - véve, mindenkor részünkön vólt a' hadi szerentse. Ez, bizonyos jele annak, hogy jól folyt a' közönséges dolgoknak kormányozása. Közönségessenvéve, meg-elégefznek az Admiralitás' szor-

galmatoskodásával a' leg-okosabb 's dologhoz értőbb Kalmárok." Azzal fejezte-bé szavait *Pitt* Úr, hogy a' tengeri dolgokra ügyelő Szék el-járt maga kötelességében. — *Fox* Úr, szólott még ezután arról is; mi módon jutott ő a' nulla lévő tudósításokhoz. — Voksolásra menvén a' dolog, 48 voks volt mellette *Fox* Úrnak; és 202 ellene.

Livornóból, Mártziusnak 5-dikén. — „*Incostante* nevű 30 ágyús, és 280 emberes Fregátot küldött az ide való ki-kötő helybe Anglus Tengeri Vezér Lord *Hood*, a' ki most *Korszika*-Szigetének fő Városa *Bastia* előtt tartózkodik a' maga nagy hajós Seregével. — Azt beszélik a' Fregáton lévő Anglusok, hogy a' midőn ők el-indultak; még akkor nem adta volt ugyan fel magát *Bastia* (mint futamodott vala a' hír felőle); hanem csak ugyan a' körülötte fekvő hegyek mind el-foglaltattak már az Anglusok, és az ezekkel egyesültt *Korszikai* Nem-Jakobinusok által, 's meg-rakattak ágyúkkal; nem - különben a' ki-kötő helye is *Bastiának* egészzen bé volt kerítve. — *Calvi* is körül van véve, de ez tovább tarthatja magát, mint *Bastia*.”

„A' *Nizzai* Grófságban lévő Seregekről ily hírt repítettek minden-felé a' Republ. Frantziák, hogy annak száma reá még 120 ezerre.”

Pichegru Generális, el-járván a' kormányozása alá vett Éjfszaki Frantzia Sereget, azzal is buzdította Katonáit a' vitézkedésre, hogy a' midőn *Párisban*, 's tsak - nem minden más Ofztályaiban is a' Közönséges Társaságnak, felette nagy a' mindennapi eleségbéli szükség: nékiek, elég húsok, borok, 's pálinkájok vagyon; mivel úgy ítélte a' Nemzet-Gyűlése, hogy azoknak szükségesek a' sikeres étkek, a' kik karjaikkal óltalmazzák Hazájokat. — A' tengeri; és a' külföldi birtokokban lévő Fran. Katonaságon kívül, hét száz húsz ezerre summálta a' Had. Minister Február. közepe tájján azon 14 Fran. Ármádiákat, melyek a' széleken, és az Országban talpon állanak. Nagy része nem evett ennek a' Népnak az előtt, tsak kétszer is húst egy héten. Nem tsuda hát, hogy szük a' hús *Párisban*, annyival is inkább, mivel most *Vándéból* se kap hetenként 600 darab marhát, mint az előtt; 's a' Német Birodalomból se szerezhet úgy, mint ennekelötte. Ugyan ezért meg is hirdettette *Párisban* az Eleségekre ügyelő Kommisszió, hogy ne egyenek marha-húst a' Lakosok; hanem engedjék azt a' szülő és szoptató Asszonyoknak, 's a' betegeknek. De tyúk-húst se minden Ember ehetik *Párisban*: mert egy tyúkot nem igen adnak négy forintnak alatta. — Még a' Vendég-fogadósoknál is alig lehet valamit kapni. A' ki közönséges

helyen eszik, ha fel nem szedi a' kenyér morzsáját, 's meg nem eszi azt: le-tartóztatatik a' Párisi Magisztrátus' végzése szerént, mint egy ollyatén gyanús, a' ki még nevelni akarja a' szükségét.

Londonból, Februárius' 21-dikén. — „*Kent* Tartományunknak *Warlhorn* nevű helységében három Emberek fogattak-el a' napokban azért, hogy pártütésre készítették a' Népet, 's igyekeztek reá beszélni, hogy ha Frantziák érkezéudenek partjainkhoz: segítségül legyenek azoknak Anglia' földjére való ki-szállásban.“

A' *Frantzia* Közönséges - Társaság' Ofztályaiból *Párisba* érkezett iffjú Polgároknak, a' lövöldözéshez meg - kívántató eszközöknek, 's szereknek készítésére való taníttatások Február. 19 dikén kezdődött. Négy N. Gyűlési Tagok is vóltak jelen az első letzkén.

Elegyes Tudósítások.

A' *Párisi* Jákobinusoknak 16-dik Februáriusi Ülésekben fel - szóllalt egy Polgár - Asszony, 's kívánta tudni, mit kellyen tartani arról a' közönséges hírről, melly *Robespierrenek* veszedelmes betegségét hirdeti. Feleltek az Asszony' szavára egynehány Tagok: hogy vér-köpésbe esett *Robespierre*; *Couthont* pedig (tiszti Társát *Robespierrenek*) keményen leli a' hideg. Ekkor Deputátusok neveztetek-ki, a' kik értekeznének mind *Robespierrenek*, mind

Couthonnak hogy-létéről. Más nap olly jelentést tettek a' Deputátusok, hogy *Robespierre* rosszabbúl lett ugyan, hanem csak ugyan nem lehet félni, hogy valami rossz következése légyen a' betegségének; melly hír-adást nagy örömmel fogadott az egész Gyülekezet. *Couthonról* azt mondták, hogy már gyógyuló félben vagyon. — A' *Kordelierek* is Embereket küldöttek magok közzül Februárius' 17-dikén *Robespierre*hez, 's tudakoztatták tőlle: mint légyen?

Stokholmból, Február. 21-dikén. — „A' ruhabéli bujálkodás ellen ki-adott Rendeléseknek vóltaképpen - való megtartására igen nagy vigyázat vagyon nálunk. Ha a' belső Bátorságra ügyelő Szék' szolgai meg-látnak valakit az útlán aranyos vagy ezüstös ruhában: mindjárt meg-állítják.“

Lengyel - Lithvániának fő Városából, *Wilnából*, Febr. 23-dikán. — „Nyilván beszélik már itt, hogy *Stanislaus* Királyunk *Olasz - Országba* fogja venni magát, és nevezetesen *Ferrara* Városába: mivel a' *Lengyel Közönséges-Társaság* — mellynek különben is csak a' neve már most — végképpen el-enyészik. — Kik legyenek ennek fő sürgetői? jól tudjuk. — *Pétersburgban* vagynak ugyan is, a' *Targovitzi* Ölzvefzövetkezés' Fejei, és *Lengyel - Ország'* másodszori fel-olztatásának elzközlői — *Potoczky*, és *Rzewusky* Urak — kik a'

harmadik, és már most egészen lejendő fel - osztását Közöns. Társaságunknak úgy javasolják, mint egyetlen egy eszközt, a' Lengyel Jakobinismusnak le - rontására, és Gróf *Malachovszky*, és Hertzeg *Sapieha* Urak' revolút. szándékjoknak örökre való meg - gátolására. "

„ Azt írták vala némellyek amá' nevezetes Gróf *Ostermann*ról, hogy örökre lett volna az Orosz - Birodalom' Vitzekantzelláriusságát; de az újabb *Petersburgi* Tudósítások szerént, ismét átvette annak folytatását Gróf *Besborodkótól*, kit csak addig állított - elő a' Császárné, kedves Gróf *Ostermann*ja' helyébe, míg ezt meg - akadályoztatta betegsége a' munkálódásban. "

Varsóból, Februárius' 26 - dikán. —

„ Az itt lévő Orosz Követ és Kormányozó Generális, *B. Igelfröm* Úr, következő értelmű jelentést tétetett nállunk közön - ségessé: — „ Minthogy a' Lengyel Közön. Társaság szükségesnek látja, hogy Seregének számát léjebb szállítsa: erre nézve, Orosz Császárné ő Felsege, a' Lengyel Nemzethez viseltető különös hajlandóságából, kész, minden Lengyel Stábális - Tiszteket, Altiszteket, és Közembereket, a' kiknek jó bizonyosság - leveleik vagynak a' magok Elöljáróiktól, és a' kik önként ajánlják magokat, következő feltételek alatt fel - venni az Orosz Seregeknél való szolgál -

latra: — Minden al-rendű Katonák, a' kik 12 esztendőig híven szolgálni: jutalmúl, lakó helyet, és mivelni való földet kapnak. A' sebessek, Várakba, vagy a' Nyomorékok közzé fel-osztatnak; és a' kik vissza akarnak térni Hazájokba: szabadon bocsáttatnak. 2.) Ajándék fel-pénzül, öt arany adatik a' Közembereknek, három részekben, 's ugyan amnyi idő-tzikkelyekben, úgymint: két tallér mindjárt akkor, a' midőn fel-vétnak Orosz Katonaságra; 3 tallér, midőn bé-lépnek az Orosz földre; és tíz tallér, midőn el-érkezik kiki köz-zülök a' maga Regimentjéhez. Ezenkívül 3.) midőn Kormányozó Generális Hertzég *Dolgorucki* Guberniumába jutand, zsoldot kap, és 30 *kopeiket* (krajtzárt.) Mindenek, valakik Orosz szolgálatot akarnak vállalni: jelenthetik magokat vagy Báró *Igelström* Vezérnél, vagy Gróf *Zubow* Generalisnál.

Az *Amerikai* Közöns. Társaság' részéről néhai Státus-Titoknok *Jefferson* Úr rendeltetett *Párisba* Követnek, kiről azt írták *Londonból* Febr. 21-dikén, hogy arra (t. i. *London*) felé szándékozott útját venni, azért, hogy sürgesse az 1782-dik eszt. béli Békesség-kötés' tzikkelyeinek általán-fogva való tellyesítését; nem-különben azon károknak is meg-térítését, mellyeket az *Ángliai* Minisztériumnak 1793-dik eszt. béli 8-dik *Novemberi* Rendelése szerént vallott az *Amerikai* Köz. Társaság.

*A Dánus Király' lakó - palotájának
el - égéséről.*

Néhai *VI. Krisztián*, az ő előtte volt Királyoknak *Koppenhágai* lakó palotájokhoz meg-vette vala a' szomszéd polgárházakat is, 's le-rontatván azokat 1731-dik esztendőben általán-fogva, helyekbe egy 300 lábnyi hosszúságú, 's 111 lábnyi szélességű négy szegletes alkotványt kezdett építtetni öt emeletre (kontignátzióra), a' melly, kilentz esztendőknek el-forgása alatt mindég készült, míg nem végre 1740-dik esztendőben olly roppant és pompás épület vált belőlle, hogy egy lett az Európai leg-nevezetesebb fejedelmi paloták között. — Ezen palotának abból a' részéből, mellyben *Krisztián* Hertzeg lakott, Febr. 26-dikán dél után olly tűz ütötte-ki magát egyszerre, a' melly mivel magában is nagy erejű volt már, azonban szörnyü szél által is élesztetett: hafzontalanná tette minden törekedéseit az óltani akaró sokaságnak. Tsupán a' Publikumnak, jó Királyához viseltető szíves buzgósága eszközlötte, hogy az Országot illető írások, és a' Kir. Familiának leg-betsesebb drágaságai is lángok' prédájává nem lettek; valamint hogy az istállókból is szerentséssen ki-takarított minden. — A' Kir. Familiának tulajdon szép, és ritka kézületei 's portékái között is sok elégett azonban: mint nevezetesen a' Király' magános Könyvtárja, a' melly 12

ezer válogatott könyvekből állott. Az Udvari Tisztviselőkben 's szolgálatokban lévő mind két nemű főbb és alsóbb személyeknek nem maradt leg-nagyobb részént annál egyebek, a' mi rajtok vólt. Sokan pedig közülök még azt is el-vezítették, a' mi mindennél drágább, t. i. saját életüket; némelyek nyomorékokká lettek. — A' Király, 's a' Korona-Örököse, és ennek Felesége, *Huth* Generálisnál cöltötték - el a' rémítő éjtszakát, melyet egész *Koppenhágában* világos nappallá változtatott a' nagy tűz. Más nap, Státus-Kantzellárius Gróf *Bernstorff*' házába mentek az említett Fels. Személyek; egy része pedig a' Kir. Familiának, Gróf *Schimmelmann* Ministernél választott ideig-való lakást magának. A' Korona-Örököse, kegyes ki-fejezésekkel közönte-meg a' Katonaságnak, hogy mind azt el-követte a' veszedelmes tűz körül, valamit tsak lehetett igaz hívségétől, és bátorságától várni, olly rettentő környül-állásokban. — A' belső bátorságra ügyelő Szék (Poltzáj) utánna látott, hogy végére járhasson a' gyúladás' okának, melyet sokan, a' különbkülönbféle ágazatú kémenyeknek nem egész gondossággal való tisztogatásában keresnek. — Az egész *Christiansburgból* (így neveztetett az el-pusztultt királyi palota) nem lehet már most egyebet látni a' kormos és füstös falaknál, mert réz vólt ugyan a' felső fedele, és azon

nem is hatott - által a' tűz; de éppen a' meg-szorúlt; és a' réz boríték alatt vóltt fa-alkotványt meg-emélttett tűz okozta, hogy a' réz fedéllel együtt minden bólt-hajtások le-omlottak a' falak között. — Így romla-el egynehány órák alatt, a' mit Királyi Hatalom is sok észtendők alatt vihete kívántt tökéletességre.

Koppenhágából írták Mártziusnak első napján, hogy a' melly Újság - levelek az nap jöttek-ki: igen sok ajánlásokat foglaltak már azok magokban, a' Királynak hathatós vigafztalására.

Magyar Ország.

Kassáról, Böjt-más-havának hetedik napján. — „A' múltt Februárius' közepe felé el-kezdvén, tsak nem egész végéig, majd minden napon láttatott által-kelni, Isten tudja honnan, Városunk felett az apró madaraknak számlálhatatlan sokasága. Közönségesen nap-keleti tájról sereglettek-le, és nap-nyúgotra, néha pediglen, útjokat tsavarítván, egy kevésbé éjzakra nyomúltak. Homályosságot vetett a' nagy sűrűség, valamint a' sáskáknak tömött tábora. Bámúlt, 's iszonyodott az ember e' szokatlan, 's tsak nem véget nem érő költözésen. Ki gyöznél le-írni, kinek-kinek ezen alkalmatossággal tett ítéletét, jövendöléseit? Valamivel kisebbek vóltak a' verebeknél: orrok, valamint a' verebeknek, gömbölyü, fellyül sárgálló; erős,

hegyess; nyakok vereslő, hasok fejezlő volt; különben tollaik' színében sokat hasonlítók a' pintyekhez. Egynehányat lelőttek közzülök. Húsok jó kövér volt, 's az ételre kellemetes. — Tsehül *Skavetz*, tótul *Kavitza*, vagy *Nyikovitz* a' nevek. Havasi madaraknak tartatnak lenni némelyektől. Akármik legyenek: nálunk a' leg - korosabb Embereket is bámúlásra vitték. “

Erdély Ország.

Kolosvárról, Mártziusnak 6-dikán. —
 „A' Productionale Forum már el-végezte dolgait, és résszerént el-ozlott, résszerént pedig mindennap ozlik. Haláadó szívvel fog mindenkor emlékezni rólla a' Nemzeti Játzó - Társaság, hogy a' Királyi Tábla' résszerént számosan jelentek - meg minden játékjain. — *Bárnvél, vagy is a' Londoni Kereskedő* nevü szomorújáték' alkalmatosságával, egy játzó Személyly szinte valósággal meg-öletteté: úgy döfött ugyan is egy ifjú Játzó, nagy tüzetől el-ragadtatván hozzája, hogy mindjárt ki-bugygyana a' vér testéből, 's Borbélyt kellett hívni, a' ki meg-állította vére' folyását, és bekötötte sebjét. — A' Játzó - Társaság' Igazgatójától függ, az efféle történeteknek el-távoztatása.

A' múltt héten, egy igen szép maszkaras Sereg mutatta magát, a' Gróf *Rhédei Háznál* tartatott Bálban, melly is a' Török

Tsászár'Udvarának meg-jelenését ábrázolta, ilyen renddel: — Leg-elöl ballagott egy Török Tiszt, két Katonával. Követte ezeket, Török Musikusok' csoportja. A' Török Tsászárt, és Tsászárnét 6 bilintses rab - szolgák vonták egy drága szekérben. A' szekér után mentenek: a' Tsászárné' Anyja, és más nagy Udvari Dámák. Ezek után pedig a' Nagy-Vezér, a' Mufti (Fő Pap), és más Udv. Fő Tisztviselők; végre egy Török Tiszt, 12 Jantsárokkal. Ezen fényes sor me - kerülte a' Szálát, 's azzal el-ozlott. — Úgy hallatik, hogy a' melly ruhák újjonnan készítették ezen maskarára, azok a' Teatromi Játzó-Társaságnak fognak ajadékoztatni.

A' Farsangi mulattságok után, ide is el-érkezék a' Hamvas Szereda, melly sok borzas, és szintelen Embereket találá. “

